

Előfizetési feltételek:
 a „SÁRRÉT”-re
 Egész évre: 4 frt. — kr.
 Fél évre: 2 . — .
 Negyed évre: 1 . — .

A „Falusi könyvtár” füzetei pedig példányonként 10 krral megrendelhetők. Nép és iskolai könyvtárak illő engedélyben részesülnek.

Megjelenik minden vasárnap.

SÁRRÉT.

Társadalmi és közművelődési hetilap.

A NÉPNEVELÉSI ÉRDEKEK ELŐMOZDÍTÁSÁNAK KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjak:
 4 hasábos petit sor egyszeri hirdetésnél 4 kr.,
 többszörinél 8 kr.
 Nagobb és többszöri hirdetések feltette kedvezően eszközöltnék.

Nyilttér soronként 15 kr.
 Bélyegdíj minden egyes beiglatáért 80 kr.

Szerkesztő és kiadóhivatal: Főutca 539-ik szám. hova az előfizetési pénzek, kéziratok és megkeresvények küldendők.

Kézmű- és gyáripar.

A „Magyar iparosok lapjából” közelebb e czimű közleményt átvettük mi is; melyre miután újabb érdemleges válaszzsal is találkoztunk ugyanott, jónak láttuk az ellenvéleményt szintte átvenni lapunkba, — a mint következik:

„E lapok 15-ik számában Kubinyi Lajos urtól a fenti czim alatt egy czikk jelent meg. — Mielőtt kitűzött tárgyról szólanék, előre kell bocsájtanom, hogy részemről jobban szerettem volna, ha idézett czikket más írta volna, nem Kubinyi ur kiből az iparügyek egyik kiváló harszósát van szerencsém ismerhetni, de épen ez okból nem hallgathatom el e közlemény feletti nézeteimet és e tárgyban szerzett meggyőződésemet, különösen akkor, midőn azt látom, hogy az iparérdek egyik harszósza ily téves tanokat kísért hirdetni.

Mindig elismeréssel és tisztelettel vagyok mások nézetei és meggyőződése iránt, de azért ez nem zárja ki azt, hogy szerintem téves nézeteket és meggyőződéseket meg ne támadjak, különösen ott, hol egy kis funkció nekem is jutott osztályrészül.

Kubinyi ur czikke fejtegetésénél már már az első sorokra azt lehetne mondani, hogy ő talán minden meggyőződés, vagy a tárgy ismerete nélkül fogott oly nagyon a gőzerő és gőzgép minden rendszerének

és mitveleteinek elítéléséhez, mert az csak nem képzelhető, hogy aki a haladás emembere akar lenni és a hazai ipart emelni és fejleszteni törekszik, hogy az öntudatos meggyőződés mellett ilyesmit irhasson. Én legalább részemről, habár kézműves vagyok, de mivel a haladók közzé akarok tartozni, mely okból, öntudatos meggyőződéssel a tizenkilencedik században ilyesmit a gépek és gőzerő ellen nem irhatnék.

Ha Kubinyi ur czikkének írása mellett azt tűzte volna ki magának irányelvül, hogy a nagyobb gyárak egyes kivételes árnyoldalait fogja vagy akarja felülmenni, vagy pedig, hogy a gépek minden elterjedése dacára a kézműipar nélkülözhetlenségét fogja bizonyítani, úgy magam is kezet fognék vele, de mivel Kubinyi ur ennél sokkal meszszebb ment, e helyett a gépeket és gőzerőt itéli el (mellesleg mondva a hazai ipar fejlődésének hátrányára), úgy ezt nem csak esodálni, de bámolni tudom Kubinyi urtól.

Kubinyi ur azt mondja, hogy a gőzerő nagy zajára mindnyáján eldobtuk a kalapácsot, vésőt, gyalut stb. Én azt hiszem, hogy ezt Kubinyi ur maga se hiszi el, vagy legalább, hogy ezt komolyan nem is képzei. De Kubinyi ur nagyon téved akkor is, mikor azt mondja, hogy a gépművészet akkor érte el tetőpontját, mikor a vasutak megnyitáltak. No hát akkor ezután csakugyan nem kéne ezektől megijedni és

így ezt Kubinyi urnak is fölösleges lenne most már elítélni, mert szerinte a gépek hanyatló korszaka már beállott, én részemről ugyan ennek még a középkorát se merném elértnék állítani, annál kevésbbé azt, hogy már átlépte a tükély határát.

Azon állításra pedig, hogy a kézműmunkához több ész mint erő igényeltetik, egyes kivételeken kívül, én az ellenkezőt merném állítani, aminek további fejtegetésébe azonban ez alkalommal nem bocsájtkozom, hanem a gépművészet templomaira (mint Kubinyi ur a világtárlatokat nevezi) volna egy kis megjegyzésem. Kubinyi ur azt mondja, hogy ott be volt mutatva és kivolt kürtölve (ez a kifejezés szerintem egy kissé drasztikus oly műre, mely az egész emberiség bámulatát vonta magára), hogy mi mindent lehet gőzerővel és géppel végezni. Kubinyi ur a helyett, hogy azt mondaná el, mennyit látott ott mind ebből, azt mondja: nézzünk csak szét a szántó-vető nép között, nézzük a mezei és kerti munkákat, a tyukászatot, a majorságokat, látni fogjuk mily kevésbé segít ott a gőzerő. Erre a reflektálás fölösleges, mert azt úgy is tudja az összes művelt emberiség, hogy itt a gépek és gőzerő mit művelnek, de azt, hogy Kubinyi ur az általa említett nemzetközi tárlatokon a gazdasági gépek megfigyelését oly kevésbé méltatta, hogy most annak magasabb régióiba nem tud fölemelkedni, csakugyan

A „SÁRRÉT” tárczája.

Kalotaszegvidéki dal.*)

II.

Köböl van a váradi vár
 Magasan felrakva.
 Könnyes szemmel állok én a
 Legfelső ablakba!
 Tul a kék hegyeiken, hol a Körös ered,
 Kis faházban fehér lilium kesereg.

Ne keseregi szöke kis lány
 Abban a faházban,
 Nem leszek már soká itt én
 Ebben a kövárban:
 Szép baka ruhámat darócra cserélem,
 S a menny-boldogságát faházadban élem.

K. Nagy Sándor.

Főkötő csellel.

(Humoreszk.)

Mindenki tudta a faluban, hogy a tanító a korcsmáros Julcsát szereti, csak maga a szegény tanító nem tudta. Az az ezha tudta is hát nem akarta tudni, mert magától értetődik, hogy az öreg korcsmáros, a kit a falusiak ma is „ifjú”-nak titulálnak, — nem akart tudni semmit a dologról. Persze hogy elkellene mondanom most azon okokat, melyek az öreg korcsmárost arra bírják, hogy „rangon” alóli házasságnak tartsa a tanítóhoz adni leányát; s tessék elhinni én jó lélekkel elmondanék mindent töröl-hegyre, hanem a szerkesztő veres czeruzája Hajh! az a veres czeruzal. Hát nem mondok el mindent, csak a tényeket constatálom.

*) Kalotaszeg-vidéknek nevezik Bánfi-Hunyad környékét.

1., tény, hogy Julcsa kisasszony, ha a tanítót látja rendszeren elpirúl, s mosolyog, — tehát szereti.

2., tény, hogy a tanító Rengeteg Jónás, ha Julcsát látja félrebb nyomja fején a kalapot, gyérbajuszán pödörít egyet és köhint is, mint a templomban szokta, mielőtt rázöndítené hogy: — „Belső tisztaságban” — s így kétségtelen, hogy ha nem szereti is Julcsát, de érez iránta.

3., tény, hogy a vén „ifjú” nem gondolt volna vele, ha a tanító leendett is veje, de mióta azt hallotta, hogy a tanító kártyázik, hát semminemű hajlandóságot sem érez arra, hogy össze kapargatott forintjait egykor az „ördög bibliájá”-n odábbítsák.

Ezek a tények. Már most vegyünk hozzá egy kis asszonyi furfangnak nem lehet egyéb feladata, mint a „vén ifjú”-ral kibékíteni a tanítót, — s azután Julcsát karjai közé vezetni.

S hogy a dolog érdekesebb legyen, e furfangot épen Julcsa kisasszony fogja nemcsak sugni, de végre is hajtani.

A cselekmény idejét tegyük egy szomorú — téli estvére s azután adjuk át az egész dolog vezetését Julcsa kisasszonynak.

Az eget vastag hófellegek takarták, s ha valahol egy egy csillag előbukott, úgy rémlett az embernek, hogy az éj egy rengeteg nagy sátorponyva, melynek oldalát az idő viszontagságai meglukgatták s a bennlobogó tűz fénye látszik helylyel-közzel azon át.

Julcsa kisasszony sokáig nézte ezt a színtelen ponyvát szobája ahlakából, s mikor beleunt, bámult ki a fehér éjszakába s gyönyörködött Az az hogy bizony bosszankodott ő, mert már egy jó félórja várja hiába

Rengeteg Jónás urat; s aki még mindez ideig nem jön, az senki más, mint Rengeteg Jónás

— Hol lehet ennyi ideig tünődék Juliska, — s szeme megvillant fenyegetően, a hogy az olyan éj setét szemek, mint az övei villogni szoktak annál a gondolatnál, hogy a kit várva, epedve keresnek, másnál keresheti azt a boldogságot a mi itt reá várakozik. S meg kell vallanunk a történeti büség kedvéért, hogy Juliska valami effélére gondolt. — Hanem hamar kiverte fejből a gondolatot, mert az átelleni oldalon bandukolt Rengeteg Jónás ur az ő rengeteg pipája társaságában.

— Ah! Jónás! sohaját Juliska, — s mindent elfelejtett, el türelmetlenséget, nyugtalanságot azon édes gondolatra, hogy Jónás jön, hogy Jónás hű. Nesztelenül felnyitotta az ablakot s várt.

Tisztelt olvasó! Hunyd be szemed, hogy ne lásd a mi ezután következni fog. Mert hát bizony kénytelen vagyok megvallani, hogy Székhát-on esetleg nem levén más alkalmas hely, a rendez-vous Julcsa kisasszony szobájában fog lefolyni; hanem légy nyugodt garde de, dame ul ott leszek, s biztosíthatlak róla, hogy nem történik semminemű leplezni való dolog. — Falu helyen a „szükség törvényt ront” — elvét alkalmazni kell.

Rengeteg Jónás ur tehát midőn az ablakhoz megérkezett összeszedte minden gimnastikai ügyességét, s mint egy kötél-táncos oly ügyesen termelt az ablakon belül. Szépen becsukta az ablak táblákat s leeresztette a függönyt (oh! próza! még erre is reá ért!) s csak midőn teljesen biztonságban hitte magát a külvilág elől, szorította karjai közé a piruló, mosolygó Juliskát. (Nagyon természetes, hogy Julcsa ez alatt a gyertyát —

sajnálni kell arról, ki az iparért és nemzetgazdaságért valamit cselekedni törekszik.

De Kubinyi ur azt is említi, hogy a gép nem sok segínyt nyújt az iparosnak ott, hol észre van szükség. Én azt hiszem hogy Kubinyi ur nem képzei magát a csodák országába helyezve és a gépektől azt követelné, hogy ezek gondolkozzanak az emberiségért; ami pedig az ügyességet illeti, éppen az a bámulatos a gépeknél, hogy nagyon is ügyesek. Na meg az, hogy a gép csakis oly csizmát meg bakkanecot készít, melyben a járás lehetetlen. Ép úgy mint a macskának a dióhéjban, szerintem rossz hasonlat és elfogult ítélet, amit a gép által készített lábbeli, szakértő véleménye szerint fényesen igazol. Abban ugyan igaza van Kubinyi urnak, hogy a gép is csak olyan munkát készít, mely, ha bomlásnak indul, hát mást kell helyette venni, mint minden rossz helyett; vagy itt tán azt érti Kubinyi ur, hogy a gép nem képes foltozni? Erre nézve legyen nyugodt, mert elliheti, hogy mindig fog találkozni a gépek mellett is elég foltozó.

A mi pedig a gépek általi szövést, fonást illeti, ha még ebben is el akarja Kubinyi ur a gépek czélszerűségét és hasznosságát vitatni, akkor már kénytelen volnék kereken kimondani, hogy K. ur igen keveset ért a gépekhez! De ilyen nézetek mellett nem tudom mit szólna K. ur, ha azon kérdést állítanak fel, hogy vajjon a hazai ipar fejlődésére és a jelen fogyasztó közönség igényeinek kielégítésére szükséges-e vagy nélkülözhető-e a gép és gőzerő segédkezése? Én Kubinyi urról azt hiszem, hogy egy kissé több gondolkozás után az elsőre igennel a másodikkra nemmel felelné. Angliáról K. ur azt mondja, hogy ez a gépek hazája. Ezt ugyan mi is tudjuk. De azt nem foghatjuk fel, hogy Kubinyi ur miként jöhet magával oly ellenmondásba akkor, mikor bevallja, hogy a gépek mellett virágozik az ipar, más helyütt meg kárhóztatja. Szerinte a gép hazájának iparától még a nagy francia nemzet is megijed, nekünk pedig azt mondja, hogy ne féljünk, mert az messze van innét, a vasúti urak pedig

meggyújtotta.) — Csakhogy eljöttél, mondá Julcsa szelíden simogatván Rengeteg ur szakálát; már türelmetlenkedtem.

— Ne csodáld édesem mondá Rengeteg ur érzékenyen, sok dolgom volt, — s nagy hó van.

— Na hanem foglalj helyet s beszéljünk már egyszer okosan!

Rengeteg ur mély csodálattal eltelve ült le a kandalló előtt levő székre, Julcsa pedig mellette foglalt helyet. Picziny kis kezét oda nyujtá Rengeteg urnak, a ki arra egy csókot lehelt és szívéhez szorítá azt.

— Milyen boldog vagyok! sohajtá utánozhatlan hanghordozással.

— Ez még csak kezdete a boldogságnak Jónás, mondá a leány; — hanem úgy látom folytatá elpirulva, hogy te nem is gondolsz arra, hogy a kezdetnél tovább menj.

— Hogy érted ezt aranyos Julcsám? kérdé Rengeteg ur aggódalmas hangon.

— Hogy értem? — Hát ... hát miért nem beszélsz apával, ha komoly szándékkal vagy? ...

— Aranyos csillagom te! mondá Rengeteg ur magához ölelve Julcskát, — s egy csókot rabolva el annak forró ajakáról, — hiszen beszélnek én veled, — de ha nem hallgat meg seml Söt képzeld csak! A minapon azt mondta, hogy ha még egyszer át lépem azzal a szándékkal a küszöböt, hogy a te kezédért szóljak veled: ki kergetl — Láthatod édesem, hogy egyelőre meg kell állnunk a kezdetnél! ...

— Julcska elgondolkodott. — Én már sokat törtem a tejetem rajta, mondá azután, hogy mi lehet az oka apám haragjának, de rá sem jöhöttem máig! — Ma azonban mindent megtudtam! — Te — kártyázol Jónás! Rengeteg ur alatt megingott a szék, nem-

gondoskodnak, hogy az importálás nehéz legyen. Én pedig azt mondom, hogy ép a vasut okozná leginkább azt, a mi végett nekünk is lehet a francziákkal együtt megijednünk. Én ugyan, a mennyire a francia ipart és iparosokat volt szerencsém megismerhetni, ezeket nem féltem, de féltem saját hazai iparunkat, ha nem igyekeztünk mi is gépeket felállítani és gőzerővel dolgozni ott, hol most a gyarló emberi kéz mltködik az óriási gépek ellenében.

Most még csak annyit akarok fölemlíteni és Kubinyi urnak figyelmébe ajánlani, hogy nincs szándékom vele tollharczot folytatni, de ha a gépekre vonatkozólag megmarad eddigi állításai mellett, úgy meg fogja engedni nekem, hogy további tévedései ellen példákat és adatokat hozzak fel, hogy egykor talán velem együtt elmondhassa azt, hogy Magyarországon csak úgy lesz boldog és nagy, ha ott gépkémények fognak flüstölni, ha ott most a magyar kincsei parlagon hevernek "

Szilágyi Mihály.

A fővárosból.

A könyvnyomtatás feltalálásának négyszázéves ünnepét azzal teszi emlékeztetéssé a főváros, hogy 2000 frtos segélyalapítványt tett, melynek kamatát első ízben adják ki november közepén, a nyomdász egyesület által ajánlott elhagyott betűszedőknek vagy ezek özvegyei és árváinak. Az óbudai takarékpénztár tisztviselői ellen indított büntetőperben a legfőbb ítélőszék, kettő felmentésével, helybenhagyta a kir. tábla ítéletét. „Favartnó” cz. új operettre készül ismét a népszínház, Offenbachról. A lovarogyát Gf. Károlyi Gyulát választá meg elnökének az elhunyt Wenckheim Béla báró helyébe. Söldös Sándor — Blaháné asszony előbbi férje — közelebb beáll Rencz cirkusában, hol mint műlovar akar föllépni. A nemz. tornaegylet tanfolyama nov. 3 án kezdődik, felvétetnek 18 évet betöltött VIII. osztályt végzett, vagy már tanítókként működött egyének. A fővárosi jótékony egyletnek összesen 800 frot szavazott meg ez évre a város hatósága. Matejkó nagy képét — a grünnevaldi csatát — mely eddig a vígadóban volt kiállítva a krakkói múzeum 120,000 frtért megvásárolta. Nagylelkű adomány Pisztori Jakabné szül. Simonyi Anna urnő 10,000 frtot tett le a polgármester kezéhez jótékony czélokra.

csak de még a padló is a nagy indignálódás miatt.

— Én? ... Kártyázom? ... Kérdé csodálkozva, — ki mondta ezt. Hadd morzsoljam szét a gazembert!

— Hát ugye nem kártyázol édes Jónás? ... Ah! be örvendek rajta!

— Soha sem kártyáztam! — mondá Jónás ünnepélyes hangon; hanem ki mondta neked?

— Hát ma előhoztam a nevedet apának, — s ő mondta!

— Hagyd el, ne is emlegesd azt a „kártya spillert”, — még a nevére is haragszom, mióta tudom, hogy kártyázik.

— Vajjon ki mondhatta ezt az öregnek? tündődék Jónás ur; ki az a titkos ellenség? Ne azon töprenkedj, hanem keressünk módot arra, hogy az öregget más véleményre terelhesük.

— De hogyan? Ez a kérdések kérdése. — Na ha te nem találsz módot rá, majd találok én. Bizd reám az egész dolgot. Fogadom, hogy minden jó lesz.

Rengeteg ur megnyugodott, s midőn Julcska karcsu derekát átölelte, azon édes gondolat futotta át agyát, hogy nem messze az idő, midőn szabad leend a szép leányt ország-világ előtt megölelnie.

S ezentul ismét félre billentette kalapját s köhintett egyet, ha Julcsát látta; a faluban pedig beszéltek tovább, hogy Rengeteg ur szereti az „ifjú ur” leányát.

Hah! faluhelyen úgy terem a plejka, mint a gomba.

Ki csodálkoznék hát rajta, hogy Rengeteg urat is bajba keverte a világ gonosz nyelve. Hanem Rengeteg ur nem sokat gondolt a világ nyelvével. Szerette Julcskát, — s mert protestans ember volt, hitt a praedes-

A madár-profétákról.

Jeles számmal vannak a madarak közt, melyekről babonáságot hisznek az emberek. Rövidség okáért csak a nevezeteseket fogom itt megemlíteni.

A baglyokat igen félelmes madaraknak tartja sok helyen a nép. Azt mondják, hogy a hol ezek leszállnak és sokat szólnak, ott valaki bizonyosan meghal, miért is bizonyos fajt ezek közül „halálmadár” néven is neveznek. Azt nem lehet tagadni, hogy a teremő sok állatba igen eleven érzékenységet adott, úgyhogy előre sok változást észre vesznek a természetben. Így sok madár előre megérzi az időváltozást, a keselyk már messziről megérzik a prédát. A baglyok is tehát mint éjjeli ragadozó madarak, megérezhetik a rohadásnak induló test szagát, ebben nincs semmi képtelenség. De hogy mindenütt és mindenkor meghaljon valaki, a hol baglyok hühognak, már az lehetetlen, és a tapasztalással ellenkezik. Hányszor szólnak a baglyok, s még sem hal meg senki? ellenben hányszor nem szólnak, s mégis meghal? Az ő több, vagy kevesebb szólásukkal kétségkívül vagy éhségüket, vagy az idő változását, vagy más egyéb állapotjukat szokták jelenteni, ebből hát együgyűség volna mindjárt halált jövendőlni. A baglyok templomtetők, tornyok és kriptákban szoktak tartózkodni, e helyeken pedig, mint tudni való, holtak vannak, kivált régebben, midőn a templomok körül temkeztek. Már igen könnyen megeshetett, hogy ezt a két gondolatot össze kapcsolták egymással, s úgy költötték a baglyogról, hogy szólásuk halált jelent. A kakuktól mint valamely profétától úgy kérdezősködnek tavaszkor az együgyűek, éltek hosszúsága, vagy rövidsége felől, azt hívén, hogy a hányat kukkant kérdéseikre, annyi esztendeig fognak élni. A télen és tavaszkor betegeskedő emberekről is azt mondják, hogyha megéri a kakukszót, meg nem halnak azon évben. Így származott ez a példabeszéd, melyet mondanak a nagy betegről „ez nem ér több kakukszót!” De ez mind hiábavalóság, melynek nincs semmi alapja. Az első vélemény a régi pogányoktól vette eredetét, kik a madár szólásra igen nagyon figyelmeztek, és abból mindent jövendőlték. A másodikkól annyi igaz, hogyha az elaggott öregek és hosszas betegséggel küzdők a nyár kezdetét elérhetik, mindjárt kezdenek könnyebben és meg is gyógyulni, mert a fák, füvek s egyéb növények leveleiből ekkor fejtik ki legbővebben a nap melege által az életlevegőt. A kakukkok pedig mint fázelony bujdosó madarak ekkor jelennek meg és kezdenek szólni.

A szarka is ismeretes madár mindenki előtt.

tinatióban; nyugodt lélekkel nézett tehát a jövő elé; mert hiszen el van végezve minden oda fenn, nekünk csak a kezünket kell kinyújtani s a sült galamb meg van. Rengeteg legalább így hitte a praedestinációt.

Telt mult az idő. A farsang vége felé járt, s a falusiak, bár mit sem tudtak, azt beszéltek, hogy Rengeteg ur ugyan megkérte az „ifjú ur” leányának a kezét, hanem azt mondták neki: majd ha fagy! — Pedig fagyott keményen!

Hanem Rengeteg urat mindez ki nem hozta phlegmájából, rengeteg nagy pipájából olyan bodor füstököt eregetett a hideg levegőbe, mintha be akarta volna fűteni a világot, — s estvéneként ha a vén „ifjú ur” nyugodni tért, az ablakon keresztül ellátogatott Julcskájához; ott azután mindent elfelejtett, még azt is, hogy Rengeteg Jónás a neve, mert Julcska tüzes, setét szemében az volt írva, hogy feledjen el mindent.

Mint mellékes körülményt megemlíthetjük ugyan, hogy Jónás urnak mindig főtt a fejében az a gondolat, hogy mit akar hát Julcska tulajdonképen, — hanem soha sem kérdezte meg tőle.

— Megjön minden a magai idején, szokta dűnnyögni — és várt.

S egy napon azután csakugyan megjött minden. — Az az, hogy tulajdonképen nem jött egyéb, mint egy névgyel, melyen galambtojás nagyságu betűkkel ennyi állott: „M a e s t e e g y c s e z e t h e á r a s z i v e s e n l á t j u k.”

A tulsó lapon azután ott állott ékes betűkkel: „G y a n a k o d ó T ó b i á s , v e n d é g l ő s.”

Jónás ur rengeteg nagy pipáját ejtette el csodálkozása fejében; s annak romjai fellett keseregye mondogatá.

Ezeknek szólásából vendéget szoktak jövedőlni úgy hogy szokássá vált ama közmondás: „csörög a szarka, vendég lesz!” Az igaz, hogy a szarkák az erdőben kiáltásaik és csörgéseikkel a rókákat, nyesteket és más oktalan állatokat elárulják, és így hirt tesznek a felől, de hogy e szerint a vendégerkezését is hírré tennék a faluba, az már lehetetlen! mert mi kapcsolat van a szarkaszólás és a vendég megjelenése között semmi. Ezt hát hinni igen nagy együgyűség.

A fecskéket, golyákat mint valamely szent madarakat úgy nézik sokan, és azokat bántani, fészkeiket leszúrni s elpusztítani nagy vétkeknek tartják, nemesak, de azt is állítják, hogy a ki ezt meri próbálni, bizonyos betegségét magára és a házi állatokra. A madarakat, — vagy akármely állatot is csak hiábavalóságba bántani, nyomorgatni, tudni való hogy véték; de akkor pusztítani, mikor azok kárt okoznak nekünk, abban semmi véték nincsen. A fecskéket és golyákat is hát meg kell tünni házainknál, míg kárt nem okoznak, és ez kötelességünk azok iránt, de ha káronk van azok miatt, elűzhetjük minden véték nélkül, nem tartván semmit is a reánk következő szerencsétlenségtől. Így például, a hol méhek vannak, nem lehet a fecskét megszenvedni, mivel a méheket elfogdossa.

A réczék, vagy kacsákról némelyek azt híresztelik, hogyha sokáig élnek s megöregszenek végre is béka lesz belőlük! De ki nem látja az ily beszéd hiábavalóságát? Az állatok ily nemű átváltozása csupa lehetetlen! Honnan származik hát — kérdehetné valaki, ez a hiedelem? A réczék — mint tudjuk — vízi állatok lévén, szeretik a békákat, s csöröknék is némi hasonlatosságuk van a béka orrához, ebből hát könnyen kigondolhatták a tudatlanok, hogy idővel a réczék s kacsák, békákká elváltoznak.

F . . . iy.

Mi ujság a hazában?

Nagyszébenben Kabdebő Ferencz t. munkatársunk „Költeményei“ megjelentek, — ára 1 frt 20 kr. A halápi gyilkosság elkövetőjét Szabó Lajost, szökevény katonai golyó általi halálra ítélték. A kolozsvári ogyetem számára egy Iollas Károly nevű korán elhunyt tehetséges ifju 8000 ftot hagyományozott. Vag-Szereden f. hó 19 én éjjel nőruhába öltözött rablók rontottak be a postahivatalba s a halállal fenyegetett postatiszt jelenlétében mindent felkutattak, de semmi értékest nem találván, — csak a postabélyeg készletet vitték el. Erdélyben és a felső osztrák tartományok-

— Csodálatos! Csodálatos; hanem akár milyen csodálatos, hát mégis ott leszek!

S azután mint rendesen tenni szokta, ha valami rendkívüli dolog történt vele, elővette a kalendáriumot, hogy a „napló-jegyzetek“ közé e nap fontos eseményét fel vegye.

Rengeteg ur, szokása szerint azonban, csak annyit tudott, hogy hányadik hó n a p a n van, — ezt a fizetésről meg kellett jegyeznie, — de hogy hányadik nap van, azt bizony úgy kellett kiokoskodnia. S most az egyszer ez volt ezer szerencséje! Amit ugyanis tanulni kezdte a kalendáriumot megakadt a szeme egy szón. — Bár Rengeteg ur protestans volt mint mondtuk, mégis keresztet vett magára a mint e szót kiolvasta. Ez a szó pedig nem volt más, mint: J u l i á n n a, az „ífi ur“ leányának a neve. Mint a vándornak hosszú éj után a hajnal első világa vet üdvözlött fényt utára: úgy derengett Rengeteg ur agyában is a viláosság sugara perczről-perczre, míg végre ezen méltó csodálkozást kifejező sóhajra fakadt:

— A z ö n e v e n a p j a l

Azután nem szólt többé semmit, hanem elészde a mennyi köszöntő könyve volt mind; (persze hogy együtt véve, összesen is csak egy volt!) s kutatótt egy rövid alkalmas köszöntőt, a melylyel imádozottját meglepje.

Hagyjuk magára tehát, — mert tessék elhinni genirozza az embert a mások jelenléte az efiéle buvárlatoknál, — s nézzünk be Gyanakodó Tóbiás uram házához.

A konyhában javában folyik a mészárlás. Juliska egy rengeteg nagy kést tart apró kezeiben, s úgy magyaráz valamit Gyanakodó Tóbiás urnak.

— Legyen meg, mondja Tóbiás ur, —

ban nagyobb hó esés lévén mostanában; a mult hideg napok innen származtak. A magyar színészetnek összesen 1400 tagja van ez idő szerint a budapesti és kolozsvári kivételével. Bizony több mint sok ily mostoha időkben! Az egri sorsjáték rendező bizottság kéri az eladott sorsjegyek árának melőbbi beküldését, mivel a huzást nov. 1-én okvetlenül megtartják. A szegedi színházat nov. 3-án nyitják meg.

A közönség köréből.

A f. hó 23-án és 24-én a honvédség ellenőrzési szemléjére berendelt vidéki községek előjáróinak feltűnést és általános megbotránkozását okozta azon hanyag mulasztás, mit a helybeli kir adóhivatal tisztsege tanusít az által, hogy az általuk a községektől s egyes birtokosoktól beszedett s állítólag több mint 150 frtot tevő pénzüsszegeből, a főútezaról az adóhivatali helyiségig tervezett gyalog járdát ez ideig sem készíttette el.

Szeretnénk tudni, hogy az illető urak hol tartják e pénzüsszeget s mi czélra akarják használni mint arra, mire az egyesek által kezülkhöz fizettetett? Vagy meddig gondolják még elodázhatónak foganasítani, a mire önként vállalkoztak? . . .

Itt az idő uraim, hogy tegyenek annyit a mennyit lehet, ez az illető urak becsületbeli kötelessége.

Nem kíván senki parquettirozott, vagy egyébként esiszolt járdát; de annyit követelve megkivánhat mindenki, hogy a gyűlt pénz erejéig használható járda legyen.

(Beküldetett.)

A vonó hangszerek történelméhez.

A vonó hangszerek már a 17-ik század elején nagy tökélyre voltak emelve; hogy ezen tökéletesítésért, mely országot illeti az érdem: németet vagy olaszt, nem tudhatni bizonyosan; de azon általános használt nevek melyek a hegedű készítésére vonatkoznak, többnyire olaszok. Bármi ként legyen is, a hegedű készítés a 17-ik század elején a virágzás legmagasabb fokát érte el Olaszországban.

Azon időben Olaszország majdnem

de ha csakugyan úgy lesz, — akkor nem szól róla többet?

— Nem papa, igérem.

— Én már küldtem neki egy meghívót.

— Aranyos drága papa! mondá Juliska örvendezve, s futott, hogy megölelje a drága papát. Azonban Tóbiás ur ijedten csapta be leánya orra előtt az ajtót, s belülről kiáltá:

— Tedd le azt a kést!

Juliska elkaczagta magát, s oly vidáman csengett kacajja a konyha gőzzel telt levegőjében, hogy a halálra ítélt kappanak, hízott ludak és pulykák is nyugodtabban várták a jövőt.

Nos tehát! Lassan este lett.

A vendégek gyülekeztek. Egyszer azután megérkezett Rengeteg Jónás is. Előszőr is Gyanakodó urat üdvözölte, ki elég szívélyesen, bár bizonyos irtózáttal fogadta. Miután Juliskához ment. Egy előre bocsájtott köhíntés után mondá:

— Tisztelt nagysád!

A vendégkoszoruban már jelenlevő tisztartó felkiáltott:

— Halljuk!

És Jónásban benn rekedt az üdvözlés. — Jónás! sugta Juliska a felhangzott kacaj közepett — ha kártyázol: véged van. Jónás megértette a leányt. Fejével egyet bólintot, s majdnem siró hangon mondá:

— Ne félj!

Vacsorához ültek, — s természetes dolog, hogy Julianna egészségére rengeteg sok bort ivott meg a vendégkoszoru, — s már tizóra tájon megtétt az indítvány:

— Kártyázzunk!

Tóbiás ur oly kész örömmel hozott kártyát, hogy Jónás agyában önkénytelenül született a kérdés:

— Miért haragszik ez reám, mert azt

minden nagyobb városában voltak hegedű készítőik, kik nagyszerűen berendezett műhelyeikben sok tanítványt gyűjtöttek magok körül; miért is e városok szerint különböző u. n. iskolákat lehetett megkülönböztetni, — azonban mindezen iskolák az egy régiebbet: a „bresciai“t kivéve vagy közvetlen vagy közvetve a „cremonai“ iskolától származnak, mely a legnevezetesebb is. Ennek képviselői: Amati, Stradivario és Quarnerio.

A „cremonai“ iskola megalapítója Amati András, ki valószínűleg a bresciai iskolában tanult, őt követték fia (1580) Hieronimus és Antal. Hieronimusnak fia Miklós volt, a legnevezetesebb mester az Amati családból, szül; 1596, évben szept. 3-án, meghalt 1684. aug. 12-én.

Amati Miklós tanítványai közé tartozott Stradivario Antal, a hasonlíthatlanul legnagyobb hegedű készítő. Ő tökéletesítette a mi még a többi mestereknél hiányzott, és oly hangszereket készített, melynek sem az előtt, sem az óta nem léteztek és talán soha sem is fognak létezni. Stradivario Antal igen előkelő családból való Cremonában 1614-ben született.

Tevékenységének első szakában ő mesterét Amati utánozta és ennek nevét is tette műveire, de már 1670 óta saját neve alatt dolgozott, 1700-ban kezdődtek művei rendkívüliséggel tündökölni, azért az 1700—1725-ig készült művei az utólrhetetlenség tökéletességét vívták ki muguknak.

Ő volt az összes eddig ismert hegedű készítőik legnagyobb mestere, kinek művei ma igen ritkák és mesés áron fizettetnek a szakkedvelők által; művészi kivételük és ritkaságuk folytán pedig valódi kincseknek tekióthetők.

P . . . L . . .

I n n e n - o n n a n .

— Zavart rokonság Egy öreg özvegy beleszeretett egy fiatal lányba és azt nőül vette. Az esküvő után a férj fia is megnősült

mondták, hogy kártyázom? Lám milyen szívesen hozza a kártyát.

A vendégek közül a férfi rész csoportokra oszlott. A harmadik csoportból azonban hiányzott egy ember.

— Tanító ur! mondá a tisztartó, — jöjjön tartson velünk!

— Nem tudok, mondá Jónás szomorúan.

— Hahaha: — Hát miféle ember maga! És az egész publicum kacagott, még Tóbiás ur is.

Hanem Jónás rendületlenül megmaradt állítása mellett, mert az ajtóban két villogó szempár jelent meg, s az a két szem azt mondta: hallgass!

És Jónás hallgatott. Gonyolhatták őtet! Nem gondolt ő azzal!

Tóbiás ur majd kiugrott a bőréből örömben, s minden élczen, melyet Jónásra farragtak ő kacagott legnagyobbat.

— Látod papa! nekem volt igazam! mondá Juliska midőn Tóbiás urral a konyhában találkozott.

— Kedves gyermekem! mondá Tóbiás ur érzékenyen.

Egy gondolat cikázott át agyán. Megfogta Juliska kezét, bevezette a szobába, s midőn beért, harsány hangon mondá:

— Urak!

Csend lett.

— Tudatom önökkel leányom eljegyzését Rengeteg Jónás urral!

— Eljen! dörgött a tisztartó. — Jónás barátom megbocsásson, — de hazudott mikor azt mondta, hogy nem tud kártyázni!

Ime! Ilyen slager még egy sem volt ma estvel

— Eljen!

Gajmossy Iván.

és elvette mostoha anyja anyját. E házasság által az apa saját fiának lón veje és neje nemcsak mostoha fiának lett mostoha leánya, hanem saját anyjának napa és ez pedig édes leányának lett mostoha leánya és férje mostoha apja a mostoha anyjának valamint saját apjának ipa stb.

— **A tiszavidéki vasut** szeptember havi forgalma a múlt év hasonszakával összevetve 114,000 frt csökkenést mutat; azonban ha a f. év első 9 hónapját vetjük össze a 78 iki forgalommal, akkor 324,000 frnyi forgalom többletre találunk, mely a f. évre esik, miután pedig a tiszai vasutak főforgalmát gabona nemű adja, nyilvánvaló, hogy a 78-iki gazdasági év jobb volt a 77-ikénél, viszont a 79-iki termés messze maradt a 78-iktól.

— **A szőlőfürtök megőrzése.** Egy olasz lap írja, hogy Mendodi kerületben a fürtöket a következő különös módon tartják el: Ásna 1.5 méter hosszú s ugyan olyan mély árkot 75 cm. szélességgel két-két töke között s a fürtökkel ellátott termő venyigéket a levelek és véghegyektől megtisztogatván, a verembe hajtják, ezután a vermet deszkával becsinálják s erre földet huznak. Az így ellett szőlő tavasszal is oly friss mint ősszel volt. Minden bogyon egy-egy csepp harmat látható.

— **Kossuth László,** Kossuth Lajos nagy hazánkfia édesatyja síremlékének leleplezési ünnepélye az idén, a gyorsan beköszöntött zord, télies időjárás miatt nem tartható meg s így az jövő tavaszra halasztatott. Igen helyesen, mert így legalább az érdeklődő nagy közönség is jelenlehet a kegyeletes ünnepélyen.

— **Furcsa szokás.** Török országban divatban volt, hogy az oly orvosnak, kinek ügyetlensége egy betegnek halálát okozta, csengetyűt akasztottak a nyakába s úgy viték a városon keresztül.

Ujdonságok.

* **Az 1880 ik évre szóló** összes eddig megjelent hazai naptárak megérkeztek már kiadóhivatalunkba s ugyanott az eredeti bolti áron minden időben kaphatók. A leggyazdagabb választék áll rendelkezésre itt a t. vevőknek, kik 15 krtól egész 1 ftig szerzhetik be ebbeli szükségleteiket. Ugyazint dusan felszerelt raktára van itt mindennemű ének, ima- és iskolai könyveknek is. Ajánljuk a t. közönség szives figyelmébe!

* **Uj ügyvéd,** — e néven már a 6 ik, letelepedéséről vesszük a hírt városunkban. Fényes Géza, Fényes István herpályi földbírtokos ur fia, szándékozik áttenni hozzánk lakását a fővárosból.

* **Az adóprés városunkban** is megkezdte már a közelebbi héten működését s kényszer eszközökkel szorítja az idők mostohasága által is eléggé sújtott tehetetlen népet. E végből Grosz Ignátz, volt szomolyomi bérlő van kinevezve állandó végrehajtóul városunk területére. A ki teheti, hogy mielőbb fizethet, az nem fogja ugyan érezni a kényszer helyzet vas tenyerét; de ugyan hánynak sikerül megmenekülni a veszedelmes mütét elől: azt majd az adóért lefoglalandók licitatioja mutatja meg.

* **A helybeli vasuti állomás** eddigi közszeretet és becsülésbe állott főnökét: Lichtfusz Ferencz urat Püspök-Ladányba áthelyezvén a vasuti társulat igazgatósága, utódául Ossinger János pénztárnok urat nevezte ki. A legmolegabb bucsu szavai kísérik a távozó derék, szorgalmas és lelkiismeretes tisztviselőt és férfit új állomására.

* **Dr. Römer Flóris F.** Zalamegyében tett több heti régészeti kutatásaiból már visszatért, s pár napig József főherczeg vendége lévén Alcsuthon, nemsokára N. Váradra érkezend lakására. Hozza isten mihamarább hazai tisztelőinek körébe.

* **Az éjjeli őrködé,** vagyis az ugynevezett szokásos uzedes patrollirozás is kezdetét vette a közelebbi héten. Mindennek daczára pár nap előtti éjjel K. A. polgártársunk udvarából, a város egyik legártabb utczáján, már eltolvajoltak az aprójószágokat. Jól tenné a rendőrség (?) ha kissé éberebb őrszemmel kísérené a patrollok funkcióját.

* **100 liter bor egy tókeről.** Valaki eltalálta kissé vetni a sulykot, midőn azt írta a „Szabadság“-nak városunkból, hogy ez idén

Kovács Sándor polgártársunk egyetlen szőlőtökéjéről 100 mondd egy száz liter bort szűrt le. Tamások vagyunk e hír valóságában, mejet talán ha egy tizedre szállítunk is le közel állunk az igazsághoz.

* **„Közérdek“** című új társadalmi, ipar, keresk. és közzgazd. hetilap indul meg f. év nov. 2-ától Debreczenben Péter Gábor a „Debreczen“ volt szerkesztőjének szerkesztésében. A szép reménnyel kecsgetető kis lapocska főleg az ipar érdekét szándékozik képviselni. Ára egész évre csak 4 ft, negyedévre 1 ft lesz. Átánliuk olvasóin k figyelmébe.

* **A termény ára** folyton emelkedik, s különösen jó minőségű buza igen keresett czikké kezd válni piacunkon. Csak az a baj, hogy birtokosaink, többfelől szorongattatva a fel-sokasodó kiadások által, már legnagyobb részben tul adtak terméseiken; az emelkedő ár pedig nagyban sújtja a piacról élő szegényebb elemet már is. Hát még később mire várhatunk?

Nagyvilági hírek.

Krisztina főhercegnő ünnepélyes megkérése Alfönszó spanyol király részére, Baylen herczeg spanyol követ által, ki fényes kísérettel vonult bé a birodalom székvárosba f. hó 20-án történt meg. A herczeg magától Ö Felsőjétől kérte meg francia nyelven a főhercegnőt. **Anglia és Törökország** közt folyton növekedőben van az elhidegülés. **A szentgotthárdi** alagutat 3-4 hónap alatt már teljesen befejezik. **Mithad pasa** a kisázsiai török tartományok kormányzója hír szerint leköszönt állásáról. **Az olasz király és orosz czár** találkozására nem fog megtörténni, ezzel ellentétben Olaszország védszövetséget szándékozik kötni a közép európai hatalmakkal.

Közzgazdászati.

Termelési verseny.

(Megtartatott 1879 október hó 16 án Mauthner Ödön magkereskedő czég helyiségeiben.)

Már mult évben is eléggé méltányoltuk ama üdvös törekvést, melyet nevezett magkereskedő az által tanusit, hogy buzdítja a hazai gazdászati és kertészkedő közönséget a töle vásárolt magvakból nyert termelvényeket verseny tárgyaké felmutatni, ezeket saját költségen hozatja meg és értékes díjakat tűz ki a kiválóbbakra.

Örömmel vesszük tehát híret, hogy ezuttal a termelési verseny közönségünk által már nagyobb mérvben lón felkarolva, mint az első évben, a kiállítás csoportjai különös szépek és gazdagok voltak és számos látogatásnak örvendtek, többek közt a földmívelési minister báró Kemény Gábor is személyesen jelent meg a fent irt czég helyiségeiben és a kiállított termelvényeket alaposan megzemlélte.

Takarmányrépát küldtek:

Beszédes Geyza, Ray Mihály, Eibel Károly, Gobóczy Károly, Horváth Pál, Kiss István, Luka György, Németh József Paál Dénes, Báró Sina, Szabó József, Weiler József és még több termelő.

Zöldseget felmutattak:

Első sorban terbelédi Beniczky Gyuláné, ki már mult évben is kivitta a második díjat, pompás küldeményt küldött, ugy mint: 22 bafajt, 6 bafajt hüvelyben, 10 burgonyafélét, 8 ugorka, 2 kalaráb, 5 tengeri, 5 saláta, 2 paradicsom-fajt, továbbá leveleskelt, bimbóskelt, czéklát zellert, pastinákot, petrezselmet, párhagymát és kifejtébsorsót.

Gobóczy Károlyné a Biharmegyei gazd. egyleti titkár neje káposztát, kékáposztát, kalarábot, tengerit, zellert, sárga répát, retket, burgonyát, zebraabot (indástól küldött. Szintén kiváló termelvényeket tartalmazó gyűjteményekkel voltak képviselve: Horváth Pálné, Reutlinger Károly, Berger Ignáczné,

a szentjánosi uradalmi kert; kevésbé tökéletes gyűjteményekkel: Beszédes Géza, turi Bély Károlyné stb stb.

A takarmányrépák fényesen igazolták az eredeti fajok risztaságát, valódiságát és jeles minőségét. Mint első díjat kifizőtt ezüst serleget elnyerte Kiss István Szt.-Mihályi bérlő, II. díjat Eibel Károly Püspök Ladányról, III. díjat Beszédes Géza tolnai tisztartó. (Az első díjat kivított répák átlagosan 18 kilo, II. díjat nyert 14 kilo, III. díjban részesítettek átlag 12 kilo nehezek voltak.

Azontul elismeréssel említették f. l.: Bay Mihály Csomaközről és Páal Dénes Csuzról.

A konyhakerti növényekre szánt ezüst serleget mint első díjat Beniczky Gyulánéknak ítelték, II. díj Gobóczy Károlynéknak, III. díj istvántelevi Horváth Pálnéknak jutott.

Virágversenyre az időszak előrehaladtága miatt nem történtek bejelentések.

A versenynek látogatói még egyes nem versenyző termelvények iránt élénk érdeklődést tanusítottak. Nevezetesen feltűntek: A 21 kilos oberndorfi sárga takarmányrépa, a 12 kilos Wred féle braunsweigi káposztafej, egy bokor sójabab, melyen 280 hüvely vala, a fehér 3/10 kilos és a kék 4 kilos óriás javított kalaráb, a 12 fajtól álló pompás tengeri gyűjtemény, a 8 fajtól összeállított fejés és kötözsaláta-gyűjtemény, néhány Rollison's Telegraph-ugorka melyek közül egy 6 ctm. hosszúságu is volt. Végre Rozgonyinéknak különös szép és nagy (1-1 1/2 kilos) vöröshagymái és a 90 kilos szép idomu óriási dinnyetök, melyet Békeffy Károlyné küldött Makkról.

Valamint a bíráló bizottság ugy a közönség is nagy meglepéddel nyilatkozott a kiállított termelvények felett, sőt számos példányok általános bámulatnak valának tárgyai. A közönség élénk acclamatióval illette a kiállítás és általános utat tört magának azon meggyőződés, hogy nem vagyunk kényszerülve pénzünket külföldre küldeni magvakért, sőt ennek éppen ellenkezőjét igazolta e hazai magkereskedés az által, hogy magvaiból esupa kitűnő termények lettek felmutatva.

Ugy hisszük, hogy a rendező czég nagyon czélszerű módját találta e versenyekkel magát az általa forgalomba bocsátott magvak minőségére nézve tájékozni, és a gazdálkodókat valamint a kertészet kedvelő közönséget terményeinek tökéletesbitésére és nemcsitására buzdítani. Minthogy pedig a kiállítónak épen semmi anyagi áldozatba sem került, méltán óhajtatód, hogy minden évben több-több gazda és kertészkedő vegyen részt a termelési versenyen.

A kis sorsjáték huzásai:

Bécs	oct. 11.	— 11, 47, 41, 70, 9.
Grác	"	2, 12, 79, 8, 84.
Temesvár	"	9, 85, 70, 5, 34.
Prága	" 22.	— 7, 50, 46, 67, 44.
Lemberg	"	16, 24, 65, 80, 63.
Szeben	"	22, 24, 32, 64, 44.

B.-ujfalul placzi áruk.

Okt 23 án.

Tiszta buza (Hektoliter) 8 ft 25. Kétkoros 6 ft 40. Roza 5 ft 60. Arpa. 3 ft. 50. Kukoricza 3 ft 50. Zab 2 ft 20. (100 kilogramm) Szalonna 60 ft. Szalonna (1 kilog.) 60 kr. Disznóhus (1 klg.) 40 kr. Marhabus 36 kr. Só (100 kilogramm) 11 ft. Só (1 klg.) 12 kr. Disznósír 48 kr. Szesz 36 kr. Köleskása (egy liter) 10 kr. Lencse 12. Borsó 9. Paszuly 10 kr. Lángliszt (100 klg.) 22 ft. Zsemlyeliszt 21 ft. Kenyérliszt 20 ft. Fagyugyertya 60 kr. Lámpa olaj 60. kr. Mezei munkabér: saját kenyeren 60 kr. A gazda kenyeren 40 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

VASS JENŐ.